

BIBLIOTEKSPLAN

Biblioteksplan för Falköpings kommun 2019–2021

Typ av styrdokument	Biblioteksplan
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Fastställd	2019-03-25, § 20
Diarienummer	KFN 2018/00032 880, KS 2018/329 880
Giltighetstid	2019–2021
Dokumentet gäller för	Samtliga nämnder och förvaltningar i kommunen
Dokumentansvarig	Avdelningschef bibliotek
Tidpunkt för aktualitetsprövning	År 2021

Innehåll

Syfte, planer och lagar, vision och mål	4
Syfte.....	4
Regionala och nationella planer och lagar.....	4
Kommunala planer	4
Från vision till handling.....	4
Fyra mål för Falköping	4
Folkbiblioteken.....	5
Demokrati	5
Infrastruktur	5
Utbildning.....	5
Läsning	5
Digitalisering	5
Tillgänglighet	6
Det mångspråkiga biblioteket.....	6
Biblioteken som upplevelsecentrum.....	6
Folkbibliotekens verksamhetsmål	6
Skolbibliotek på grundskolan	7
Ällebergsgymnasiet	8
Lärcenter – vuxenutbildning.....	8
Sjukhusbiblioteket	9
Utvecklingsområden.....	9
Bilaga 1.....	10

Syfte, planer och lagar, vision och mål

Syfte

Falköpings kommuns biblioteksplan innehåller en beskrivning av kommunens bibliotek och uppdrag samt anger utvecklingsområden för 2019–2021. Planen omfattar folkbibliotek, skolbibliotek och vuxenutbildning.

Sjukhusbibliotek nämns i planen men inget samarbete sker.

Regionala och nationella planer och lagar

- Bibliotekslagen (2013:801)
- Skollagen (SFS 2010:800)
- Västra Götalandregionens biblioteksplan
- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- UNESCO:s och IFLA:s folk och skolbiblioteksmanifest
- FN:s konvention om barnets rättigheter
- Från ord till handling *På väg mot nationell biblioteksstrategi* – Utkast (Eric Fichtelius)

Kommunala planer

- Falköpings kommuns vision och värdegrund – Det goda livet
- Falköpings kommuns kulturstrategi
- Folkbibliotekens medieplan

Från vision till handling

Biblioteksplanens utgångspunkt är kommunens vision *Det Goda Livet* – ett samhälle i balans och harmoni, även för kommande generationer. Det Goda Livet bygger på allas lika värde och på samhällsaktiva invånare. I Falköping värnar vi om livskvalitetsfrågorna för att öka välbefinnande och trivseln för Falköpingsborna.

Fyra mål för Falköping

1. Ett socialt hållbart Falköping
2. Ett attraktivare Falköping
3. Ett näringsliv som utvecklas
4. Kvaliteten inom verksamheterna ska öka

Folkbiblioteken

I Falköpings kommun finns ett huvudbibliotek och sex biblioteksfilialer. Biblioteken erbjuder fri tillgång till ett bibliotek som främjar intresse för läsning och litteratur, ger kvalificerad informationsguidning och presenterar medier och teknik.

Demokrati

Biblioteken är både fysiska och digitala mötesplatser och erbjuder tillgänglighet för alla och har generösa öppettider. Biblioteken erbjuder information och kunskap, både fysiskt och digitalt, så att alla kommuninvånare kan delta i den demokratiska processen och utöva demokratiska rättigheter. Biblioteken deltar i samhällsutvecklingen och inspirerar till möten och debatt. Biblioteken är en demokratisk mötesplats i samverkan med studieförbund och andra aktörer.

Infrastruktur

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska samverka enligt bibliotekslagen. Samverkan sker lokalt, regionalt och nationellt.

Utbildning

Biblioteken medverkar till att stödja det livslånga lärandet, spegla samhället genom omvärldsanalys och ta in ny teknik som bidrar till att människor utvecklas i det socialt hållbara samhället.

Läsning

Biblioteken inspirerar till läsning och till möten med litteratur. Utbudet är aktuellt, varierat och till för alla. Biblioteken arbetar läsfrämjande och stödjer språkutveckling.

Digitalisering

Det digitala utbudet är lika viktigt som det tryckta. Digitala medier medverkar till kunskap och information för människor som inte kan ta sig till biblioteken eller för de som behöver anpassade medier. Teknik för läsning, som inte alla har, erbjuds på biblioteken. Biblioteken erbjuder en anpassad och aktuell hemsida. Kommunens policy för digitalisering uttrycker ”Invånarna är allt mer vana att handla och utföra olika ärenden via internet. De förutsätter också i allt högre grad att de ska kunna utföra sina ärenden hos Falköpings kommun på samma sätt. En optimal e-tjänst leder både till en förenklad vardag för invånarna och en intern nytta i form av en besparing eller höjd kvalitet”.

Tillgänglighet

Biblioteken underlättar för personer med funktionsnedsättning genom att erbjuda anpassade medier och personlig hjälp av en läs- och skrivtekniker. "Samkul" är en samverkan mellan biblioteken och socialförvaltningens verksamheter för äldre och funktionsnedsatta. "Samkul" syftar till att öka tillgängligheten till bibliotekstjänster för dessa målgrupper samt att inspirera och väcka läslust.

Det mångspråkiga biblioteket

Biblioteken har ett anpassat utbud av medier och tjänster för personer med annat modersmål än svenska. Medieutbud och information uppdateras i takt med demografiska förändringar. Biblioteken stödjer integration och lyfter fram minoritetsspråken.

Biblioteken som upplevelsecentrum

Biblioteken är platser för kultur och kulturella upplevelser. Biblioteken skapar möten och kulturaktiviteter för barn och vuxna i samverkan med andra aktörer.

Folkbibliotekens verksamhetsmål

Ett socialt hållbart Falköping

1. *Vi ska nå alla barn*
2. *Folkbiblioteken ska vara en mötesplats där lärande och läsning främjas, kulturer möts och informationsbehov inom olika områden tillgodoses*

Ett attraktivare Falköping

Bibliotekens utbud ska finnas lättillgängligt och nära invånarna både fysiskt och digitalt

Skolbibliotek på grundskolan

I skollagen står att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Enligt Skolinspektionen ska följande krav vara uppfyllda för att eleverna ska anses ha tillgång till skolbibliotek:

- 1. Eleverna har tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del av elevernas utbildning för att bidra till att nå målen för denna.*
- 2. Biblioteket omfattar böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier.*
- 3. Biblioteket är anpassat till elevernas behov för att främja språk-utveckling och stimulera till läsning.*

Skolbiblioteken på grundskolan i Falköpings kommun är av skiftande omfattning utifrån skolornas storlek och elevernas ålder. Rektor på varje skolenhet har budgetansvar och styr över skolbibliotekets utformning och medieanslag vilket medför stora skillnader ifråga om t.ex. datasystem, lokaler, bemanning och tillgänglighet.

För att få en bild av hur det förhåller sig med kommunens skolbibliotek på grundskolan genomfördes i april 2018 en kartläggning. En enkät med avseende på skolbibliotek besvarades av 14 av kommunens 16 grundskolor. Sammanställning av svaren finns i bilaga 1.

Många skolbibliotek används till annan verksamhet under dagen såsom matsal, musikundervisning, grupp- och mötesrum. På grundskolan är det vanligtvis lärare som har som ansvarsuppgift att utöver sin tjänst sköta skolbiblioteket. Några skolor har elevmedverkan i form av biblioteksvårdar. Önskemål från elevernas sida är att skolbiblioteken ska vara trevliga mötesplatser, vara mer tillgängliga under skoltid och att bokbeståndet ska utökas och förnyas. Grundskolorna saknar i dagsläget målbeskrivning för skolbibliotekets verksamhet. Folkbiblioteket står för en stor del av skolornas litteraturbehov genom utlån av boklådor av skilda innehåll.

Allebergsgymnasiet

Biblioteket på Allebergsgymnasiet sorterar under barn- och utbildningsförvaltningen. Bibliotekets användare lånar och läser böcker, studerar, söker information i böcker, tidskrifter och datorer samt deltar i kulturarrangemang och introduktioner. På Allebergsgymnasiet kan ungdomar söka olika yrkes- eller högskoleförberedande program. Skolan erbjuder även introduktionsprogram för elever som inte är behöriga till de nationella programmen. Bland dessa finns t ex IM-språk där nyanlända elever i gymnasieåldern, med annat modersmål än svenska, läser in grundskolan för att få behörighet till gymnasiet. På skolan finns även en gymnasiesärskola.

Biblioteksverksamheten sköts av en bibliotekarie. Ett samarbete finns med Falköpings bibliotek, som kan reservera böcker på Allebergsgymnasiet vid behov och omvänt. Biblioteket delar bibliotekssystem med folkbiblioteket och dess filialer samt Lärcenter. Bibliotekarien administrerar och ansvarar för bibliotekets budget, inköp av media och olika digitala tjänster. Bibliotekarien undervisar i källkritik och informationssökning, erbjuder bokprat och ger introduktion i bok- och bibliotekskunskap. Samarbete finns i viss mån med lärare där bibliotekarien bland annat deltar i ämneskonferenser. Allebergsgymnasiets bibliotek är i första hand avsett för skolans elever och personal. Inköp av resurser till biblioteket bygger på en demokratiserings-tanke genom att alla gymnasieungdomar ska ha rätt till en god utbildning oavsett bakgrund.

Lärcenter – vuxenutbildning

Biblioteket på Lärcenter sorterar under kompetens- och arbetslivsförvaltningen. På detta bibliotek erbjuds lån och läsning av böcker och kurslitteratur, möjlighet att söka information med digitala resurser och plats för studier. Lärcenters verksamheter innefattar arbetsmarknadsenhet, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, uppdragsutbildning och eftergymnasiala utbildningar.

Lärcenters bibliotek är bemannat av en bibliotekarie samt en deltids biblioteksassistent. Biblioteket delar bibliotekssystem med folkbiblioteket och dess filialer samt Allebergsgymnasiet. Bibliotekarien ägnar del av tjänst till utåtriktad och uppsökande verksamhet i form av bokprat, högläsning, teater, källkritik och olika temaprojekt. På Lärcenter finns en läs- och skrivgrupp där bland andra läs- och skrivteknikern från folkbiblioteket och bibliotekarien på Lärcenter ingår. En kväll i veckan har biblioteket kvällsöppet som en del i att öka tillgängligheten för elever som studerar på kvällstid.

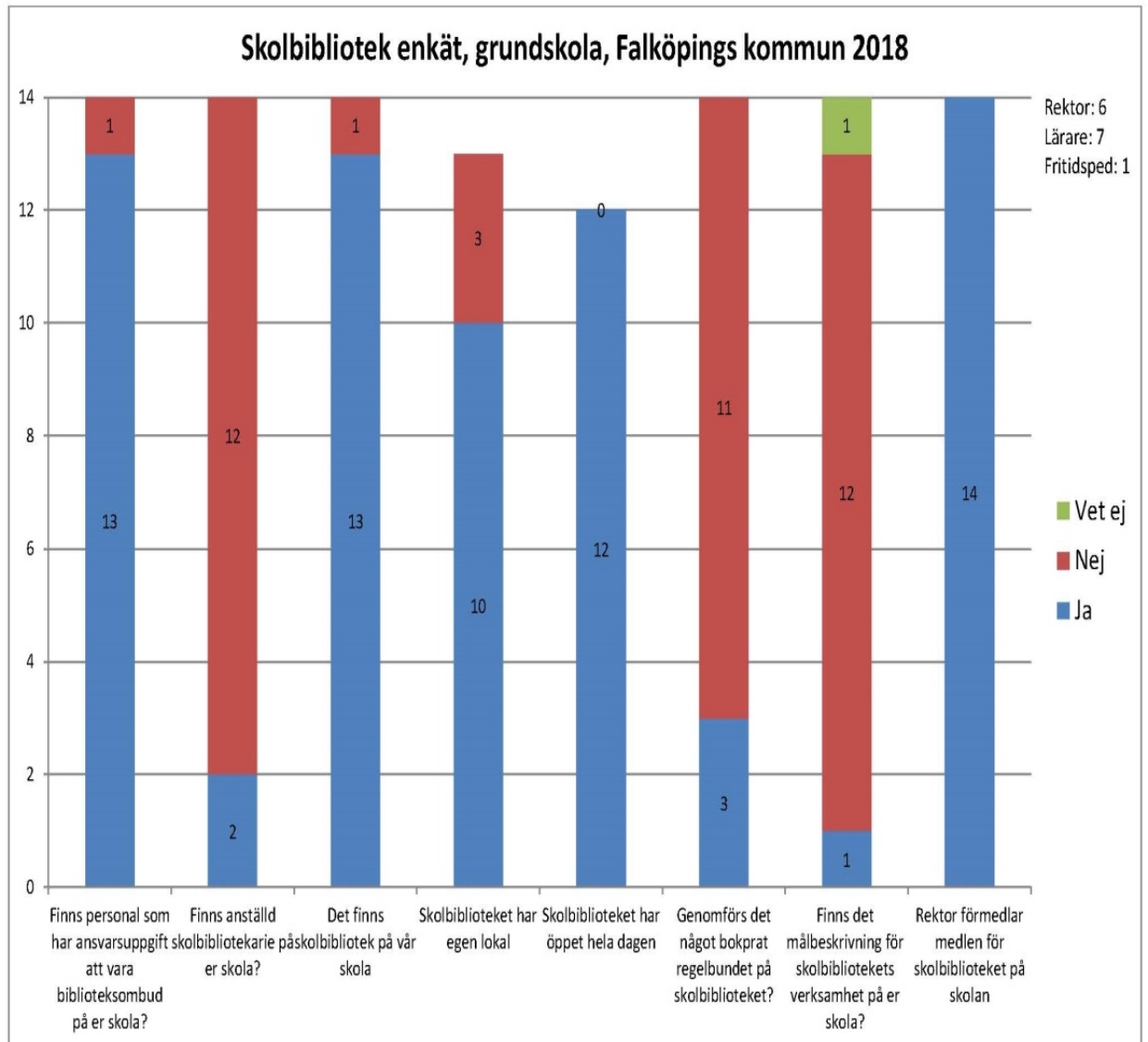
Sjukhusbiblioteket

Sjukhusbiblioteket i Falköping, som består av en medicinsk och en allmän avdelning, har som uppdrag att serva personalen vid Skaraborgs sjukhus med medicinsk information, tillhandahålla kunskap och litteratur för patienterna och för personalen. Västra Götalandsregionen är ansvarig för sjukhusbiblioteken. Idag sker inget samarbete med sjukhusbiblioteket.

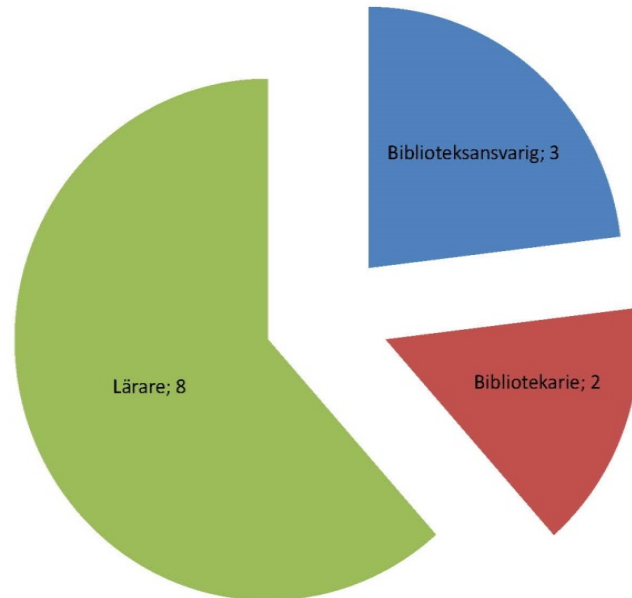
Utvecklingsområden

- Biblioteken ska spegla samhällsdebatten genom omvärldsanalys och vara lyhörda för innovativa idéer om biblioteksutveckling.
- Biblioteken ska utvecklas som litterära upplevelsecentrum.
- Utredning görs om att skolbiblioteken och folkbiblioteken använder samma datasystem.
- Biblioteken ska stimulera till ökad läs- och skrivförmåga hos skolelever i Falköpings kommun.
- Biblioteken ska vara en viktig pedagogisk resurs för att höja utbildnings-nivån i Falköpings kommun.
- Bibliotekens media- och informationskunnighet (MIK) bland personalen ska öka genom kontinuerlig fortbildning.
- Utvecklingsområden följs upp i verksamhetsberättelser.

Bilaga 1

Vem sköter inköpen till skolbiblioteket på er skola?

Förutom boklån används skolbiblioteket också till:

